

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код:ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.audit.mn Өвөрхангай аймаг Арвайхээр сум 2022 он</p>	<p>Өвөрхангай аймгийн Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn</p> <p>Аудитын менежер: Д.Гансүх Утас: 99328832 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com</p> <p>Ахлах аудитор: Б.Эрдэнэцэцэг Утас: 70323108 Цахим хаяг:</p> <p>Аудитор: Д.Дашзэвэг Утас: 95329926 Цахим хаяг: dashzeveg_d@yahoo.com</p>
--	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт.....	Error! Bookmark not defined.
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	2
3. Аудитын тайлан	12
3.1 Ерөнхий зүйл	12
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт.....	12
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	12
3.4 Материаллаг байдал.....	13
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	13
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	13
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг	14
3.8 Аудитын гол асуудал.....	14
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	14
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	15
3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	15
4. Аудитын илрүүлэлт.....	15
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл	16

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн удирдлагын ордон, П.Гэндэнгийн гудамж,
5 дугаар баг, Арвайхээр сум, Өвөрхангай аймаг, 62173,
Утас/Факс: (976) 7032 3253,
Цахим шуудан: uvurkhangai@audit.gov.mn,
Цахим хуудас: www.audit.mn

2022.02.25 № 272
танай _____-ны № _____-т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

О.БАТЖАРГАЛ

015030544

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>60,563,976.10</u>	<u>76,471,731.10</u>
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	60,563,976.10	76,471,731.10
354	Хангамжийн материал	60,563,976.10	76,471,731.10
35410	Бичиг хэргийн материал	829,400.00	685,400.00
35420	Аж ахуйн материал	1,684,000.00	297,000.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	7,757,000.00	6,778,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	890,000.00	890,000.00
35450	Барилгын засварын материал	113,000.00	113,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	49,290,576.10	67,708,331.10
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,030,970,653.90</u>	<u>5,909,746,895.19</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,030,970,653.90	5,909,746,895.19
392	Биет хөрөнгө	1,013,854,000.01	5,893,237,282.96
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	803,295,697.66	5,533,565,380.66
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(234,215,375.25)	(243,916,437.15)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	222,818,472.00	225,418,472.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(123,550,980.25)	(128,356,771.03)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	290,542,470.61	213,664,291.02
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(218,733,068.07)	(58,315,571.28)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	43,634,130.66	57,267,190.26
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(32,476,275.50)	(20,717,755.90)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	350,027,293.00	410,491,293.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(111,123,590.85)	(118,088,408.62)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	57,500,000.00	52,000,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(35,000,000.00)	(30,625,000.00)
39217	Ном	1,135,226.00	850,600.00
393	Биет бус хөрөнгө	17,116,653.89	16,509,612.23
39301	Програм хангамж	6,838,000.00	5,907,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,794,946.11)	(2,470,987.77)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	13,073,600.00	13,073,600.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,091,534,630.00</u>	<u>5,986,218,626.29</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,091,534,630.00</u>	<u>5,986,218,626.29</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,091,534,630.00	5,986,218,626.29
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	532,395,334.00	532,395,334.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	335,598,961.26	5,230,282,957.55
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	335,598,961.26	335,598,961.26
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	4,894,683,996.29
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	223,540,334.74	223,540,334.74
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,091,534,630.00</u>	<u>5,986,218,626.29</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	708,595,740.21	5,399,882,306.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	10,886,000.00	4,915,063,497.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	10,886,000.00	4,915,063,497.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	10,886,000.00	4,915,063,497.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	740,000.00	337,500.00
1200017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө		4,885,892,747.00
1200018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал		28,833,250.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	10,146,000.00	
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	697,709,740.21	484,818,809.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	336,510,500.00	410,641,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	336,510,500.00	410,641,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	104,137,911.00	74,177,809.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	104,137,911.00	37,073,300.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	27,701,109.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	9,403,400.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих		
1330	Төсвийн захирагчдаас	257,061,329.21	-
133003	Хөрөнгийн	257,061,329.21	
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	516,996,613.43	504,913,686.71
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	516,996,613.43	504,913,686.71
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	513,979,666.43	487,979,895.68
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	242,719,479.00	259,868,556.00
210101	Үндсэн цалин	242,719,479.00	259,868,556.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	32,370,953.00	33,623,118.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,733,589.00	23,488,895.28
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,409,399.00	2,558,136.53
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,927,470.00	2,048,892.85
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	481,853.00	502,471.57

Аудитын код: ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>60,563,976.10</u>	<u>76,471,731.10</u>
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	60,563,976.10	76,471,731.10
354	Хангамжийн материал	60,563,976.10	76,471,731.10
35410	Бичиг хэргийн материал	829,400.00	685,400.00
35420	Аж ахуйн материал	1,684,000.00	297,000.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	7,757,000.00	6,778,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	890,000.00	890,000.00
35450	Барилгын засварын материал	113,000.00	113,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	49,290,576.10	67,708,331.10
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>1,030,970,653.90</u>	<u>5,909,746,895.19</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,030,970,653.90	5,909,746,895.19
392	Биет хөрөнгө	1,013,854,000.01	5,893,237,282.96
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	803,295,697.66	5,533,565,380.66
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(234,215,375.25)	(243,916,437.15)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	222,818,472.00	225,418,472.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(123,550,980.25)	(128,356,771.03)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	290,542,470.61	213,664,291.02
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(218,733,068.07)	(58,315,571.28)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	43,634,130.66	57,267,190.26
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(32,476,275.50)	(20,717,755.90)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	350,027,293.00	410,491,293.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(111,123,590.85)	(118,088,408.62)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	57,500,000.00	52,000,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(35,000,000.00)	(30,625,000.00)
39217	Ном	1,135,226.00	850,600.00
393	Биет бус хөрөнгө	17,116,653.89	16,509,612.23
39301	Програм хангамж	6,838,000.00	5,907,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,794,946.11)	(2,470,987.77)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	13,073,600.00	13,073,600.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>1,091,534,630.00</u>	<u>5,986,218,626.29</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>1,091,534,630.00</u>	<u>5,986,218,626.29</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,091,534,630.00	5,986,218,626.29
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	532,395,334.00	532,395,334.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	335,598,961.26	5,230,282,957.55
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	335,598,961.26	335,598,961.26
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	4,894,683,996.29
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	223,540,334.74	223,540,334.74
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>1,091,534,630.00</u>	<u>5,986,218,626.29</u>

210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,818,642.00	5,024,722.74
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	14,712,890.00	23,837,897.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,858,444.00	3,597,620.00
210302	Түлш, халаалт	10,754,446.00	11,142,277.00
210303	Цэвэр, бохир ус	100,000.00	9,098,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	27,184,095.00	7,386,931.00
210401	Бичиг хэрэг	4,477,600.00	3,474,850.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,882,075.00	18,130,800.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,347,420.00	5,587,530.00
210404	Ном, хэвлэл	168,800.00	168,800.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	10,024,950.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	308,200.00	0.00
2105	Нормативт зардал	100,000.00	1,217,300.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	100,000.00	1,217,300.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,022,100.00	11,277,066.00
210602	Тавилга	70,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	5,952,100.00	11,277,065.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,149,300.00	2,125,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,149,300.00	2,125,800.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	47,936,147.00	29,624,218.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	46,489,811.00	29,131,410.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,008,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	128,700.00	140,850.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	155,900.00	204,925.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	33,000.00	66,000.00
210807	Газрын төлбөр	120,736.00	81,032.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	140,784,702.43	89,019,008.71
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	66,010,000.00	54,044,129.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	74,774,702.43	34,974,879.71
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,016,947.00	16,933,791.03
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,016,947.00	16,933,791.03
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,016,947.00	16,933,791.03
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	<u>191,599,126.78</u>	<u>4,894,968,619.29</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	118,359,424.69	284,626.00
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	118,359,424.69	284,626.00

4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(118,359,424.69)	(284,626.00)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	<u>73,239,702.09</u>	<u>4,894,683,996.29</u>

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
D01	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	532,395,334.00	223,540,334.74	335,598,961.26	1,091,534,630.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн			4,894,683,996.29	4,894,683,996.29
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	532,395,334.00	223,540,334.74	5,230,282,957.55	5,986,218,626.29

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>441,388,411.00</u>	<u>485,156,309.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	740,000.00	337,500.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	740,000.00	337,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	740,000.00	337,500.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	740,000.00	337,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	440,648,411.00	484,818,809.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	336,510,500.00	410,641,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	36,510,500.00	10,641,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	104,137,911.00	74,177,809.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	104,137,911.00	37,073,300.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	27,701,109.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	9,403,400.00

Аудитын код: ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	441,388,411.00	457,013,309.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	441,388,411.00	457,013,309.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	438,371,464.00	438,606,517.97
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	242,719,479.00	259,868,556.00
210101	Үндсэн цалин	42,719,479.00	259,868,556.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	32,370,953.00	33,629,118.97
210201	Тэтгэврийн даатгал	22,733,589.00	23,494,895.35
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,409,399.00	2,558,136.46
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,927,470.00	2,048,892.85
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	481,853.00	502,471.57
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,818,642.00	5,024,722.74
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	14,822,890.00	23,837,897.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,968,444.00	3,597,620.00
210302	Түлш, халаалт	10,754,446.00	11,142,277.00
210303	Цэвэр, бохир ус	100,000.00	9,098,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	24,847,645.00	31,878,330.00
210401	Бичиг хэрэг	2,755,600.00	2,420,350.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,235,625.00	11,835,650.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,347,420.00	6,267,530.00
210404	Ном, хэвлэл	168,800.00	168,800.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	11,186,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	340,200.00	
2105	Нормативт зардал	100,000.00	141,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	100,000.00	141,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,959,100.00	4,759,100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,500,000.00	
210602	Тавилга	1,200,000.00	400,000.00
210604	Урсгал засвар	1,259,100.00	4,359,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,149,300.00	2,125,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,149,300.00	2,125,800.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	54,028,597.00	29,591,217.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	52,582,261.00	29,131,410.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,008,000.00	
210803	Даатгалын үйлчилгээ	128,700.00	140,850.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	155,900.00	164,225.00

210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	33,000.00	33,000.00
210807	Газрын төлбөр	120,736.00	121,732.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,373,500.00	52,775,399.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,373,500.00	2,775,399.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,016,947.00	18,406,791.03
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	3,016,947.00	18,406,791.03
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,016,947.00	18,406,791.03
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	=	<u>28,143,000.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	-	28,143,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	28,143,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	28,143,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	-	28,143,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	=	<u>(28,143,000.00)</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны төлөвлөгөө	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны төлөвлөгөө	Тайлант оны гүйцэтгэл
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл					
00000 - ТӨРИЙН САН					
00000 - ТӨРИЙН САН					
1200	Татварын бус орлого	600,000.00	740,000.00	350,000.00	337,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	600,000.00	740,000.00	350,000.00	337,500.00
70106 - ОРОН НУТГИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАСАГЛАЛЫН УДИРДЛАГА					
80101 - ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ					
1220	Тусламжийн орлого	249,272,500.00	249,272,500.00	278,064,300.00	278,064,300.00
122005	Төсвөөс санхүүжих	249,272,500.00	249,272,500.00	278,064,300.00	278,064,300.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	180,640,400.00	180,001,746.00	197,848,800.00	195,374,911.00
210101	Үндсэн цалин	180,640,400.00	180,001,746.00	197,848,800.00	195,374,911.00

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	24,143,400.00	24,059,845.00	25,531,200.00	25,353,521.43
210201	Тэтгэврийн даатгал	16,989,800.00	16,906,353.00	17,777,200.00	17,697,929.50
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,788,400.00	1,788,400.00	1,938,500.00	1,913,899.07
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,430,700.00	1,430,688.00	1,550,800.00	1,531,093.77
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	357,700.00	357,653.00	387,700.00	382,799.25
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	3,576,800.00	3,576,751.00	3,877,000.00	3,827,799.84
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	13,556,700.00	13,059,275.00	21,496,200.00	14,396,559.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,590,000.00	3,509,844.00	3,439,000.00	3,143,029.00
210302	Түлш, халаалт	9,866,700.00	9,449,431.00	16,357,200.00	9,553,530.00
210303	Цэвэр, бохир ус	100,000.00	100,000.00	1,700,000.00	1,700,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,392,800.00	18,268,020.00	16,262,600.00	16,246,630.00
210401	Бичиг хэрэг	2,167,600.00	2,167,600.00	1,772,400.00	1,772,350.00
210402	Тээвэр, шатахуун	11,703,200.00	11,694,000.00	8,703,200.00	8,697,950.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,000,000.00	3,897,420.00	5,615,000.00	5,607,530.00
210404	Ном, хэвлэл	172,000.00	168,800.00	172,000.00	168,800.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	350,000.00	340,200.00		
2105	Нормативт зардал	100,000.00	100,000.00	1,850,000.00	1,844,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	100,000.00	100,000.00	1,850,000.00	1,844,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,600,000.00	7,599,100.00	9,840,000.00	9,839,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,600,000.00	7,599,100.00		
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	5,500,000.00	5,500,000.00	5,840,000.00	5,840,000.00
210602	Тавилга	1,200,000.00	1,200,000.00	4,000,000.00	3,999,100.00
210604	Урсгал засвар	900,000.00	899,100.00	2,878,000.00	1,837,800.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,000,000.00	2,149,300.00	2,878,000.00	1,837,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	2,149,300.00	1,529,100.00	411,189.00

Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

2108	БГНАУТөлбөр	2,439,200.00	1,948,900.00	1,080,000.00	
210801	БГНАУТөлбөр	550,000.00	550,000.00		
210802	Аудит, баталгаажуулал т, зэрэглэл тогтоох	1,440,000.00	1,008,000.00		
210803	Даатгалын үйлчилгээ	140,900.00	128,700.00	140,900.00	140,850.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	180,000.00	155,900.00	180,000.00	164,225.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	33,000.00	55,000.00	33,000.00
210807	Газрын төлбөр	73,300.00	73,300.00	73,200.00	73,114.00
261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		2,826,314.00		13,175,120.6 4
80106 - БАГ, ХОРООНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ					
1220	Тусламжийн орлого	78,016,400.0 0	76,730,700.0 0	83,376,700.0 0	83,376,700.0 0
122005	Төсвөөс санхүүжих	78,016,400.0 0	76,730,700.0 0	83,376,700.0 0	83,376,700.0 0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	62,897,200.0 0	62,717,733.0 0	66,928,000.0 0	64,493,645.0 0
210101	Үндсэн цалин	62,897,200.0 0	62,717,733.0 0	66,928,000.0 0	64,493,645.0 0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	8,383,100.00	8,311,108.00	9,035,100.00	8,275,597.54
210201	Тэтгэврийн даатгал	5,899,200.00	5,827,236.00	6,446,000.00	5,796,965.85
210202	Тэтгэмжийн даатгал	621,000.00	620,999.00	647,300.00	644,237.39
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	496,800.00	496,782.00	517,700.00	517,799.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	124,200.00	124,200.00	129,500.00	119,672.32
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	1,241,900.00	1,241,891.00	1,294,600.00	1,196,922.90
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,929,200.00	1,763,615.00	2,100,500.00	2,043,338.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	458,600.00	458,600.00	454,600.00	454,591.00
210302	Түлш, халаалт	1,470,600.00	1,305,015.00	1,645,900.00	1,588,747.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,082,000.00	3,079,625.00	3,445,700.00	3,445,700.00
210401	Бичиг хэрэг	588,000.00	588,000.00	648,000.00	648,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,044,000.00	2,041,625.00	2,137,700.00	2,137,700.00

Аудитын код: ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	450,000.00	450,000.00	660,000.00	660,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	360,000.00	360,000.00	360,000.00	360,000.00
210604	Урсгал засвар	360,000.00	360,000.00	360,000.00	360,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	925,700.00		852,000.00	288,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	925,700.00		852,000.00	288,000.00
2108	БГНАУТөлбөр	139,200.00	47,436.00	55,200.00	48,618.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	44,000.00			
210807	Газрын төлбөр	95,200.00	47,436.00	55,200.00	48,618.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	300,000.00	300,000.00	600,000.00	600,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	300,000.00	300,000.00	600,000.00	600,000.00
261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		151,183.00		3,744,670.39
81102 - ОРОН НУТГИЙН НӨӨЦ ХӨРӨНГӨ					
1220	Тусламжийн орлого	33,500,000.00	33,500,000.00	38,000,000.00	38,000,000.00
22005	Төсвөөс санхүүжих	33,500,000.00	33,500,000.00	38,000,000.00	38,000,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,500,000.00	33,500,000.00	38,000,000.00	38,000,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	33,500,000.00	33,500,000.00	38,000,000.00	38,000,000.00
82212 - ХУР ХОГ ХАЯГДАЛ ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ УСТГАХ, ЦЭВЭРЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ					
1220	Тусламжийн орлого	7,221,800.00	6,527,300.00	11,200,000.00	11,200,000.00
122005	Төсвөөс санхүүжих	7,221,800.00	6,527,300.00	11,200,000.00	11,200,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал			11,200,000.00	11,186,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал			11,200,000.00	11,186,000.00
261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг				14,000.00
2108	БГНАУТөлбөр	7,221,800.00	6,487,850.00		
210801	БГНАУТөлбөр	7,221,800.00	6,487,850.00		
261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		39,450.00		
82801 - УЛСЫН ИХ БАЯР НААДАМ					

1220	Тусламжийн орлого	5,000,000.00	5,000,000.00		
122005	Төсвөөс санхүүжих	5,000,000.00	5,000,000.00		
2108	БГНАУТөлбөр	5,000,000.00	5,000,000.00		
210801	БГНАУТөлбөр	5,000,000.00	5,000,000.00		

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл			
70106 - ОРОН НУТГИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАСАГЛАЛЫН УДИРДЛАГА			
80101 - ҮНДСЭН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ			
1220	Тусламжийн орлого	35,031,600.00	52,398,400.00
122005	Төсвөөс санхүүжих	35,031,600.00	52,398,400.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		7,398,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус		7,398,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,031,600.00	1,000,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	35,031,600.00	1,000,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		21,000,000.00
210602	Тавилга		21,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,760,511.00	7,352,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,760,511.00	7,352,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,573,500.00	14,175,399.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,573,500.00	14,175,399.00
261090	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		1,473,000.00
81507 - МАЛ ТООЛЛОГО			
1220	Тусламжийн орлого	867,511.00	1,202,109.00
122005	Төсвөөс санхүүжих	867,511.00	1,202,109.00
81508 - ХҮН АМЫН ТООЛЛОГО			
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,065,100.00	
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,065,100.00	
82212 - ХУР ХОГ ХАЯГДАЛ ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ УСТГАХ, ЦЭВЭРЛЭХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ			
1220	Тусламжийн орлого	12,600,000.00	
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,600,000.00	1,202,110.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	12,600,000.00	1,202,110.00
82502 - МАЛ ЭМНЭЛЭГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ			
1220	Тусламжийн орлого	21,118,800.00	20,577,300.00
122005	Төсвөөс санхүүжих	21,118,800.00	20,577,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	21,118,800.00	20,577,300.00

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	21,118,800.00	20,577,300.00
--------	--	---------------	---------------

3. Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана." гэж заасны дагуу Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Дөлгөөнхайрхан Уул Аудит ХХК-ийн аудитор Д.Дашзэвэг гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Д. Гансүх, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор О.Батжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Дөлгөөнхайрхан Уул Аудит ХХК-д 2022 оны 02 дүгээр сарын 16 -ны өдрийн 2/15 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Байгууллагын зорилго, зорилт, үйл ажиллагааны чиглэл:

Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газар нь харьяалах нутаг дэвсгэрийнхээ эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн стратеги төлөвлөлт, хөтөлбөр, төслийг боловсруулах; засаг даргын үйл ажиллагаанд мэргэжил, арга зүй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэх, ажиллах нөхцөлөөр хангах; хурал, засаг дарга, доод шатны нутгийн захиргааны байгууллагыг шаардлагатай мэдээллээр хангах; гэж заасан зорилгын хүрээнд үйл ажиллагаа явуулж ирсэн.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Аудитын код: ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хайрхандулаан сумын Засаг даргын тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр үр дүнгийн тайлангийн зарлагын дүнг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1,5 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт зарлага 517,0 сая төгрөгөөс 1,5 хувиар буюу 7,7 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 6,2 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Тайлант онд 1788864,9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэлтэй байсан бол 28143,0 мянган төгрөгийн хөрөнгө худалдан авч, 81204,1 мянган төгрөгийн хөрөнгө шилжүүлэн авч, 4804688,7 мянган төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүй орлогоор тус тус нэмэгдэж, 29607,0 мянган төгрөгийн хөрөнгө акталж, бусад ангиллаар 161055,8 мянган төгрөгөөр тус тус хасагдаж 6512237,8 мянган төгрөгийн хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэлтэй байна.

Бараа материалын хувьд 60563,9 мянган төгрөгийн эхний үлдэгдэлтэй байсан бол тайлант онд 48491,4 мянган төгрөгөөр худалдан авалт хийж, 28833,2 мянган төгрөгийн бараа материал үнэ төлбөргүй авч 61416,9 мянган төгрөг зарцуулж 76471,7 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Авлага, өглөгийн үлдэгдэлгүй байна.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.6.1 Төсвийн төлөвлөлт

Орон нутгийн төсвөөс цалинд 197848,8 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын шимтгэлд 25531,2 мянган төгрөг, тогтмол зардалд 21496,2 мянган төгрөг, хангамж бараа материалын зардалд 16262,6 мянган төгрөг, нормативт зардалд 1850,0 мянган төгрөг, эд хогшил, урсгал засварын зардалд 9840,0 мянган төгрөг, томилолт зочны зардалд 2878,0 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөрт 1529,1 мянган төгрөг, баг хорооны үйл ажиллагааны зардалд 83376,7 мянган төгрөг, нөөц хөрөнгөд 38000,0 мянган төгрөг, хог хаягдал орчны бохирдлыг цэвэрлэхэд 11200,0 мянган төгрөг нийтдээ 410641,0 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсан байна.

Аудитын код: ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

3.6.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр цалинд 195374,9 мянган төгрөг, нийгмийн даатгалын шимтгэлд 25353,5 мянган төгрөг, тогтмол зардалд 14396,6 мянган төгрөг, Хангамж бараа материалын зардалд 16246,6 мянган төгрөг, нормативт зардалд 1844,1 мянган төгрөг, эд хогшил, урсгал засварын зардалд 9839,1 мянган төгрөг, томилолт зочны зардалд 1837,8 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөрт 411,2 мянган төгрөг, баг хорооны үйл ажиллагааны зардалд 83376,7 мянган төгрөг, нөөц хөрөнгөд 38000,0 мянган төгрөг, хог хаягдал орчны бохирдлыг цэвэрлэхэд 11200,0 мянган төгрөг нийтдээ 410641,0 мянган төгрөг зарцуулж 16919,7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтээр 74177,3 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн үйл ажиллагааны зардалд 52398,4 мянган төгрөг, мал тооллогод 1220,1 мянган төгрөг, мал эмнэлгийн үйлчилгээнд 20577,3 мянган төгрөг тус тус зарцуулсан байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсгийн талаар тодруулах мэдээлэл байхгүй.

3.8 Аудитын гол асуудал

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд тогтоосон эрсдэл тус бүрд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн горим сорилын хэрэгжилт, гол үр дүнгийн талаар дор нэгтгэн тэмдэглэв.

Эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн аудитын 8 чиглэлээр аудитын 4 хяналтын горим сорил, 4 нарийвчилсан горим сорил гүйцэтгэсэн.

Материаллаг буруу тайлагналын өндөр үнэлэгдсэн эрсдэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал, тайлант хугацаанд гарсан нөлөө бүхий ажил гүйлгээ, үйл явдлыг аудитын гол асуудлыг тодорхойлоход харгалзаж үзсэн.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансанд оруулах ёстой 119 мэдээллээс 100 мэдээллийг хугацаанд бүрэн оруулж 17 мэдээллийг хугацаа хоцроосон ба 2 мэдээлэл хараахан гараагүй байгаа тул оруулаагүй байна.

3.9.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн, бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх онд аудитын түүвэрт хамрагдсан.

3.11 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар акталж данснаас хассан хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүүг үзэж шаардлагатай бол санхүүгийн тайланд залруулга хийх.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 60,0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрч 60,0 мянган төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж өгөв.Төлбөрийн акт, албан шаардлага болон хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх асуудал байхгүй.

4.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Засгийн газрын 43-р тогтоолын хэрэгжилтийг шалгахад тайлант хугацаанд ажлын дүрэмт хувцас авахад 60,0 мянган төгрөг зарцуулснаас өөр зөрчил илрээгүй. Энэ нь Засгийн газрын 2021 оны 43-р тогтоолын 1.4-д “ажлын дүрэмт хувцас худалдан авахгүй байх” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

2. ЗДТГазар нь өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон дотоод хяналт шалгалтын журам боловсруулж мөрдөөгүй байна. Энэ нь МУ-ын улсын Засгийн газрын 2011 оны 311-р тогтоолын хавсралтаар баталсан “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журмын 1-ийн 3-д Аж ахуйн нэгж байгууллага нь энэхүү нийтлэг журамд нийцүүлэн, өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон “Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам”-тай байна гэж заасантай нийцэхгүй байна.

1. Засгийн газрын 43-р тогтоолын хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Тайлант хугацаанд ажлын дүрэмт хувцас авахад 60,0 мянган төгрөг зарцуулснаас өөр зөрчил илрээгүй.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Дээрх зөрчил нь материаллаг хэмжээний бус тул цаашид тогтоолын заалт бүрийг хэрэгжүүлэн ажиллахыг зөвлөмж болгов.

2. Дотоод хяналт шалгалттай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

ЗДТГазар нь өөрийн байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон дотоод хяналт шалгалтын журам боловсруулж мөрдөөгүй байна.

2.2. Өгсөн зөвлөмж:

Засгийн газрын 2011 оны 311-р тогтоолын хавсралтаар баталсан нийтлэг журмын дагуу өөрийн үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон “Дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах журам” боловсруулж батлуулан мөрдөх

Дээрх хоёр зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 06 дугаар сарын 01 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Аудитын код: ӨВА-2022/162/НА-СТА-ТШЗ

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Хайрхандулаан сумын ЗДТГ	2	60,0							2	60,0

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН: АУДИТОР

О.БАТЖАРГАЛ

Д.ГАНСҮХ

Д.ДАШЗЭВЭГ

2022 ОНЫ 02 ДУГААР САРЫН 28-НИЙ ӨДӨР